

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ НА НИКОЛАЙ АТАНАСОВ ПОПОВ СЛЕД ПОЛУЧАВАНЕ НА НАУЧНАТА СТЕПЕН „ДОКТОР ПО ПОЛИТОЛОГИЯ”

Монографии

1. Попов, Н., Идеологическите сблъсъци. УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2011.

Изследването е посветено на актуална и важна тема, която е свързана със значението и мястото на политическите идеологии в развитието на обществото и международните отношения. Идеите, символите и вярвания винаги са давали отражение върху развитието на процесите в обществото. Динамичните промени в социалните отношения през последните десетилетия създават условия за по-различно влияние и взаимодействие на политическите идеологии в сравнение с предишни исторически периоди.

Съдържанието на разработката се състои от три части. В първа глава е разгледана същността на понятието идеология, неговия произход и различните значения, които придобива терминът. Направена е обща характеристика на политическите идеологии и са разгледани техните функции спрямо индивида и обществото. Анализирана е взаимовръзката между идеологията и правото, която има изключително значение за правилното функциониране и регулиране на обществените отношения.

Във втора глава са представени основните политически идеологии - либерализъм, консерватизъм, национализъм, социализъм, комунизъм, фашизъм и националсоциализъм, анархизъм, феминизъм и екологизъм. Разгледани са техните идеи, възникване, развитие и функционално проявление, свързано с ролята им за промяна или съхраняване на обществените отношения. Представени са също така и онези теоретици, мислители и политици, които имат отношение към отделните политически идеологии.

Трета глава е насочена към анализиране на въздействието на политическите идеологии върху процесите и явленията в развитието на обществените и международните отношения. Отбелязана е взаимовръзката между промените в общественото развитие и възникването или трансформирането на политическите идеологии, които от своя страна съхраняват или променят статуквото. Анализирана е сложността на съвременната международна система и динамичността на социалните отношения, които предопределя характера и особеностите на сблъсъците на политическите идеологии. Разгледани са две основни нива на противоречия между политическите идеологии, а именно в рамките на държавите и извън техните граници на регионално и глобално равнище.

В разработката е подчертано важното значение за развитието на международните и обществените отношения, което имат сблъсъците на политическите идеологии.

2. Попов, Н., Глобализация и регионализация. УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2009.

В труда са разгледани два от водещите процеси в съвременната международна действителност, а именно - процесите на глобализация и регионализация. Регионалното обединяване на държави в различни части на планетата е противоречив процес, защото ако, от една страна, той е условие за по-нататъшна глобализация, то от друга, води до капсулиране на отделните региони или. регионализацията отчасти се противопоставя на отделни аспекти на процесите на глобализация. Неразривната връзка между глобализацията и регионализацията предопределя необходимостта от анализиране и осмисляне на техните взаимоотношения.

Съдържанието на разработката е от три глави. В първата от тях е направена обща характеристика на глобализацията. По-конкретно са представени особеностите ѝ като процес, а също така и разновидностите в проявленията на глобализацията и техните интегративни връзки. Глобализацията като процес, който обхваща цялата планета, е свързан и с развитието на регионализацията в отделните части на света.

Втора глава е насочена към представяне и анализ на същността и спецификата на регионализацията. Разгледани са основните институции на международните регионални обединения, а също така и общите им характеристики в съвременната международна система. Процесът на глобализация е тясно свързан с началото на развитие на регионалните обединения след Втората световна война, първите от които започват в Европа, а след това и в Северна и Южна Америка, Азия, Африка и др. Най-известните техни съвременни организации са Европейският съюз, Съвета на Европа, Организацията на американските държави, НАФТА, Меркосур, КАРИКОМ, Африканският съюз, Лигата на арабските държави, Диалогът за сътрудничество в Азия, Асоциацията на югоизточните азиатски нации (АСЕАН), Форумът на тихоокеанските острови и др.

В трета глава е разгледан Европейският съюз като най-развита форма на регионализация. Представени са етапите в развитието му и неговите основни институции, а също е анализирано и мястото и ролята на Европейския съюз в съвременните международни отношения. Европейският съюз се очертава като сравнително най-силно развита регионална организация от горепосочените, в която процесите на интеграция протичат при стабилна управляемост. От анализа на отделните международни обединения става ясно, че между отделните региони се забелязва своеобразна надпревара и съперничество, които вероятно в бъдеще ще се очертават още по-осезателно, а това изисква необходимото съгласуване и координиране за нормалното протичане на всеобщата глобализация.

Статии

1. Попов, Н., Африканският съюз, Арабската лига и събитията в Либия. Годишник на СУБ, Том 5 (под печат)

Основните цели на международните организации са свързани с предотвратяването на конфликти и постигането на мир и устойчиво развитие. Африканският съюз и Арабската лига имат такива функции в Близкия Изток и Северна Африка, където през последните месеци има напрежение предизвикано от желанието за промяна в съществуващия ред на отделни държави и най-вече в Либия.

2. Попов, Н., Република България като фактор за сигурност и стабилност на Балканите. Сп. Международна политика, Благоевград (под печат)

През продължителни периоди от време Балканите са били граница на империи и място за срещи на многонационални държави, което е сигурен знак, че е бил обект на периодични войни и на несигурност. В последните две десетилетия противоречията в региона са свързани с края на Студената война и разпадането на Социалистическа Федеративна Република Югославия, което доведе до признаването на независимите държави Словения, Хърватия, Македония, Босна и Херцеговина, Черна гора и Косово.

В тази сложна обстановка Република България е осигурила в голяма степен своята сигурност заради участието си в колективните системи, каквито са НАТО, ЕС и ООН. Безспорно е, че участието на Република България в тези организации и най-вече в Европейския съюз и НАТО променят тежестта, мястото и ролята на държавата в рамките на региона.

3. Попов, Н., Взаимовръзка между политически идеологии и право. Сп. Икономика и управление, Благоевград (под печат)

Политическите идеологии, като системи от възгледи и представи за състоянието и бъдещото развитие на обществените отношения, имат определени претенции към регулирането на тези отношения и в този смисъл са пряко свързани с осъществяването на публичната власт. От историческа гледна точка има много примери за това как политическите идеологии определят правната рамка, в която да се реализират обществените отношения.

4. Попов, Н., Ядрената сигурност в международните отношения през XXI век. Сп. Международна политика, книжка трета, Благоевград, 2010.

Настоящата система на международните отношения се нуждае от адекватни правила в областта на ядреното въоръжаване и ядрената енергия за мирни цели заради своята сложност.

Събитията от последните години показват съгласие между по-голяма част от световното общество, държавите и държавните глави и правителствените ръководители да се работи в тази насока. Предприетите стъпки могат да бъдат отбелязани в следните посоки. Първата е ограничаването и съкращаването на ядрените арсенали. Втората е осъществяване на натиск и контрол чрез

международната общност върху развиващите собствени ядрени програми Иран и КНДР. Третата е свързана с осъществяването на сигурност на ядрените материали с цел предотвратяване на евентуална тяхна употреба от терористични организации.

5. Попов, Н., Взаимодействие между правото и морала в международните отношения. Сп. Международна политика, книжка първа, Благоевград, 2010.

В статията е представена необходимостта от анализирането и осмислянето на интегративните връзки и взаимодействия между правото и морала в международните отношения при условията на глобализация на човешкото общество. Правните и моралните норми регулират поведението на човека във всички сфери на човешкия живот. От тяхното съблюдаване зависи нормалното развитие на обществото, както и проявленията на неговите дефекти.

6. Попов, Н., Регионализацията в съвременните международни отношения. Актуални проблеми, аспекти и перспективи на международните отношения, том 2, 2010

В статията е представено особеното значение на процесите на регионализация за развитието на международните отношения в нашата съвременност. Направена е кратка характеристика на някои основни и специфични регионални обединения. Разгледана е и взаимовръзката между интеграционните и глобализационните процеси като са представени някои от факторите оказващи комплексно въздействие върху тях, а също така е обърнато внимание и на необходимостта от изясняване същността и спецификата на регионализацията в контекста на глобализацията, на общото и специфичното между субектите на регионалната интеграция и глобализацията, на влияние на обществото и индивидите върху двата едновременно протичащи процеси и др. Отбелязано е, че Регионализацията оказва значително въздействие върху хода на глобализацията, поради което заема изключително важно място в геополитиката и геостратегията на отделните държави в дадения регион.

7. Попов, Н., Основни видове институции на международните регионални обединения. Годишник на СУБ, Том 4, Благоевград, 2010.

През последните десетилетия обективната нужда от интегрирането на международната общност обуслови и появата на нови международни регионални обединения, които в обхвата на своите цели, задачи и функции имат значителен шанс да подобрят цялостния климат на планетата и отделните региони в нея.

8. Попов, Н., Основни регионални обединения в Азия. Сб. Глобализация и толерантност, Благоевград, 2010.

Развитието на регионализацията в условията на глобализация е от изключително важно значение за правилното протичане на процеса и преодоляването на неговите негативни страни. В статията са представени три от основните регионални обединения на континента Азия. Чрез запознаване с тяхното историческо развитие, основни институции и функции се прави сравнителен анализ между тези три обединения от една страна и между тях и подобни обединения в останалата част на света.

9. Попов, Н., Състояние и перспективи в развитието на Европейския съюз. Сп. Международна политика, книжка трета, 2008.

В статията е анализирано важното значение на Европейския съюз за развитието на международните отношения в нашата съвременност. Представени са основните позиции относно състоянието и перспективите в развитието на Европейския съюз. Отбелязана е и позицията на В. Проданов, който класифицира различните типове възможно развитие на евроинтеграцията и се насочва към два вида класификация – песимистична и оптимистична, лява и дясна. Въз основа на различните схващания за Европейския съюз са очертани две крайности за неговата роля и насоки на развитие. Разгледана е и една умерена гледна точка, която приема Европейския съюз като признава негативите и проблемите на евроинтеграцията, но отчита и невероятните постижения на Европа за последните 50 години.

10. Попов, Н., Глобализацията като комплексно-интегративен процес. Сп. Международна политика, книжка втора, 2008.

В статията се представят и анализират различни схващания за глобализацията. Обосновано е становище, според което досегашното нееднозначно възприемане и тълкуване на същността и спецификата на глобализацията като процес се дължи на липсата на комплексно-интегративен подход при интерпретирането му. Глобализацията като процес не е тъждествен с интернационализацията, унификацията, макдоналдизацията, западнизацията, американизацията. Не може да се приеме и твърдението, че е своеобразна модификация на някои от тези термини. Това е радикално нов феномен, свързан със съвременното развитие на човешкото общество. Задълбоченото анализиране и осмисляне на глобализацията дава основание да се очертаят нейните основни характеристики, а полифункционалната ѝ същност предопределя необходимостта от използването на комплексно-интегративния подход при изясняване на нейната специфична характеристика като многоизмерим процес, който пронизва всички сфери от съвременното развитие на човешкото общество.

11. Попов, Н., Научен труд със значими приноси в теорията и практиката на европейската интеграция. Сп. Международна политика, книжка трета, 2008 (рецензия)

В рецензията е подчертано изключително актуалното и голямо значение за съвременната наука, чийто предмет са проблемите на Европейския съюз, което има представената монография на доц. д-р Габриела Белова „Европейска интеграция”.